

Opettele hakemaan etuuksiasi

Sosiaalipalvelujen maailma voi tuntua vaikeaselkoiselta. Kuitenkin toimeentulo voi riippua merkittävästi palveluista ja tukitoimista. Tarjoamme vinkkejä tuen hakemiseen Kelasta, kunnalta, vakuutusyhtiöstä tai muulta taholta.

1. Ymmärrä, mihin olet oikeutettu

Perehdy kuntien, järjestöjen ja etuuksien myöntäjien nettisivuihin ja esitteisiin. Hanki tietoa siitä, mihin kaikkeen sinulla on oikeus. Tuntemalla palvelun, tukitoimen tai etuuden, jota olet hakemassa, pystyt tekemään hyvän hakemuksen. Jos et käytä internetiä, ota hyöty irti eri tahojen tarjoamasta puhelinneuvonnasta.

Liity jäseneksi mielellään pariinkin vammaasi liittyvään järjestöön: diagnoosiin liittyvään järjestöön ja yleiseen fyysisesti vammaisia ihmisiä edustavaan järjestöön, kuten Invalidiliittoon. Varsinkin harvinaisten diagnoosien kohdalla omaan, diagnoosipohjaiseen järjestöön kuuluminen voi olla kullanarvoinen tietolähde.

Järjestöjen kanssa pääsee hyvään alkuun, kun liittyy jäseneksi, maksaa jäsenmaksun ja lukee kaiken järjestön lähettämän postin.

2. Tee aina kirjallinen hakemus

Käytä aikaa, energiaa ja pohdintaa ensimmäisen hakemuksen tekemiseen. Näin helpotat sosiaalitoimen tai Kelan työtä, ja tarve valituksen tekemiseen pienenee.

Asiasi tulee vireille parhaiten kirjallisen hakemuksen perusteella. Puhelinneuvonnassa tai asiakaspalvelutiskillä suullisesti saatu tieto palvelun, tukitoimen tai etuuden myöntämisestä tai hylkäämisestä ei ole pitävä.

Säilytä itselläsi kopio tekemästasi hakemuksesta.

Jos hakemuksen liitteeksi tarvitaan lääkärinlausunto, esitäytä hakemus ennen lääkärikäyntiä ja näytä hakemus lääkärille. Näin lääkäri saa paremman käsityksen tilanteesta.

Pyydä lääkärinä lähettämään lausunto ensin itsellesi. Ota lausunnotta kopio talteen ja lähetä se vasta sitten hakemuksen perään.

Joidenkin etuuksien, kuten henkilökohtaisen avun hakemista varren kannattaa pitää parin viikon ajan päiväkirjaa tarvitsemastaan avusta.

3. Vaadi hakemukseesi kirjallinen päätös

Hakijalla on oikeus saada asiaansa kirjallinen päätös. Älä usko edes myönteistä suullista päätöstä.

Päätöksessä pitää olla perustelut, pelkkä päätöksen perusteena käy-

tetty lakipykälä ei riitä. Päätöksessä tulee olla myös ohjeet valittamiseen eli muutoksenhakuun.

Kelan etuuksia haettaessa hakijalla on oikeus nähdä myös hakemuksen käsittelijän ja vakuutuslääkärin käymä kirjeenvaihto. Sitä voi pyytää itselleen nähtäväksi.

4. Tee tarvittaessa valitus

Kielteisestä päätöksestä voi useimmiten valittaa. Valitus tehdään kirjallisena ja siihen voi liittää uusia liitteitä, kuten lääkärinlausuntoja. Päätöksessä on ilmoitettu määräaika, jonka sisällä valitus pitää tehdä, joten muista noudattaa sitä. Myöhästynyt valitusta ei oteta käsittelyyn.

Kielteisessä päätöksessä tulee aina olla osoite, minne valitus lähetetään. Noudata päätöksen ohjeita.

5. Säilytä oikea asenne

Lähesty sosiaaliturvan viidakkoa myönteisellä, realistisella ja topakalla asenteella. Täytä hakemuksia ja soita puhelinneuvontaan silloin, kun sinulla on hyvä hetki. Ole asiallinen ja luo hyvät suhteet asioitasi hoitaviin tahoihin.

Älä lukkiudu ajatukseen, että sinun pitäisi saada juuri tietty palvelu tai etuus.

Ole joustava ja kokeile tarjottua vaihtoehtoa. Mikäli ei sovi, saat varmempaa näyttöä siitä kuin vain kieltäytymällä. Älä luovu oikeuksistasi, vaivu itsesääliin ja ajattele, että et tarvitse hakemiasi palveluja. ●

Jutun asiantuntijana sosiaalineuvoja Pirkko Justander Invalidiliitosta.

Invalidiliiton kursseilla tapaa ihmisiä ja saa uutta tietoa oikeuksistaan. Tarjolla muun muassa Vaikuta sosiaali- ja terveyshuollon asiakkaana -kurssi eri puolilla maata ja Vammaispalvelut tutuksi -verkkokurssi. www.invalidiliitto.fi -> Toiminta -> Järjestökoulutus -> Koulutuskalenteri

Järjestöjen sosiaaliturvaopas 2013 on kansanterveys-, potilas- ja vammaisjärjestöjen yhdessä kokoama opas, josta löytyy tarkkaa tietoa sosiaaliturvasta. Oppaan voi ladata pdf-tiedostona täältä: www.sosiaaliturvaopas.fi

Vammaispalvelujen käsikirja on verkkosivusto, josta löytyy tietoa esimerkiksi itsenäistä elämää tukevista palveluista ja valituksen tekemisestä. www.vammaispalvelujenkasikirja.fi

Invalidiliiton puhelinneuvonta

Puh. 0200 1234

To klo 13-17

Invalidiliiton työntekijät vastaavat vammaispalveluja koskeviin kysymyksiin.

Invalidiliiton lakimiesten puhelinneuvonta

Puh. 09 613 191

Ma klo 13-15

Lakimiehet vastaavat vammaisten henkilöiden oikeusturvaa ja palveluja koskeviin erityiskysymyksiin.

